

LETO XV

ŠTEVILKA 5

STRAŽA, 27. MAJA 1977

uniles

novoles

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LESNEGA KOMBINATA „NOVOLES“ STRAŽA PRI NOVEM MESTU

Osrednja proslava v Novolesu

V torek, 26. aprila, je OZD Novoles v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami podjetja in krajevno skupnostjo organizirala proslavo v počastitev 36-letnice ustanovitve OF, 1. maja, 40-letnice ustanovitve KPS, 40-letnice prihoda tovariša Tita na čelo KPJ in njegovega 85. rojstnega dne.

Na proslavi (bila je ob 13.30 uri, torej med delovnim časom, za kar gre zahvala vodstvu OZD Novoles) so sodelovali: pihalni orkester Novoles, moški pevski zbor „Gorjanci“, moški pevski zbor „Maks Henigman“, Dolenjski oktet, KPD Zarja Soteska in učenci osnovne šole Vavta vas. Pred preko 1.500 udeleženci proslave je govoril tov. Janez Slapnik, sekretar Obk ZKS Novo mesto, ki je med drugim dejal:

„Tovariš Tito je na včerajšnji slavnostni seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije v pozdravnih besedah ponovno opozoril na pomembnost seznanjanja mladih generacij z izročili zgodovinsko pomembnih dogodkov, posebno tistih, ki predstavljajo prelomnico v našem revolucionarnem delavskem gibanju.

Te njegove zahteve in obveze imajo nedvomno globoko idejnopolično osnovo in vsebino. Saj ni mogoče, da bi danes imeli svoje stališče in ocene, ne da bi temeljito poznali izročila našega revolucionarnega gibanja. Zelo hitro nas lahko odnese vrtinec raznobarvne sedanjosti, če ne bi imeli opore, marksistične opore v naših odločitvah, ki so se oblikovale in kalile na čebinskem kongresu in na drugih partijskih srečanjih in posvetovanjih. Zato, ker so komunisti vedno gradili svojo strategijo in taktiko na principiarnih izhodiščih marksizma, so tudi vedno znali oceniti, kaj je potrebno storiti v posameznem obdobju; ne samo trenutno, temveč v dolgoročnem interesu vsega delavskega razreda.“

V svojem govoru je poudaril zgodovinski pomen Čebin in vlogo ZK v Jugoslaviji in Sloveniji ter orisal delovanje vseh naprednih sil pod vodstvom partije tudi na Dolenjskem. Med drugim je orisal razvoj OZD Novoles.

„Samo za trenutek se vrnimo in poskusimo obuditi ta kraj pred 32 leti, ko na tem mestu razen travnate pušče ni bilo tovarniških dimnikov, proizvodnih hal in drugih objektov. Danes tu stoji moderna tovarna z moderno tehnologijo in organizacijo. Skoraj 2000 delavcev vsak dan stopa za stroje in

ustvarja dohodek ter s tem bogati svoj in družbeni materialni in duhovni položaj.

Novoles, ta skromna žaga izpred desetletij, je danes tovarna, ki je ne poznamo samo

šanjem vendarle vse drugače: urejenost delovnih prostorov, modernejša organizacija dela, urejenost družbenega standarda itd.

Vendar Novoles ne živi samo za tovarniškim plotom. Ravno nasprotno, svoja vrata urejanja ostalih vprašanj je na široko odprl tudi krajevni skupnosti. Kot je spreminjal svojo podobo, je skupaj z drugimi delovnimi

razvojnimi vprašanji: nadaljnje stanovanjske gradnje, ureditve osnovnošolskega prostora, izgradnje drugih infrastrukturnih objektov itd. Za to ste se že dogovorili in prepričan sem, da jo boste v tem srednjeročnem obdobju realizirali.

Niso pa za nas bistveni le tisti veliki rezultati, ki jih lahko izrazimo s števkami oziroma so vidni vsakemu našemu prebivalcu. Za nas je poleg teh rezultatov, izraženih v številkah, pomembno, da smo uspeli tudi v ustvarjanju novega socialističnega človeka, samoupravljalca, odgovornega za razvoj naše družbe. Tudi tu v Novolesu se je kalil in ustvarjal človek, ki ve, kaj predstavlja v družbi in ki dejansko postaja človek z vsemi lastnostmi, ki so človeku dane in ki mu pripadajo. Pomagali ste ustvarjati tistega človeka, zaradi katerega je tekla kri naših borcev in partizanov, za katerega so preleteli potoki znoja našega delavskega razreda in naših delovnih ljudi. Naši delovni ljudje danes živijo in zahtevajo, da odgovorno sodelujejo pri odločanju ne le o svojem materialnem razvoju, ampak o svojem življenju v krajevni skupnosti, o svojem kulturnem in socialnem življenju in delu tako na delovnem mestu, kot v kraju, kjer živijo. S takim gnojnim družbenim razvojem nastaja nova Straža, novo Novo mesto in nova Dolenjska, v kateri mladi delavski razred, kmetje in izobraženstvo gradijo nove družbene odnose, odnose socialističnega samoupravljanja.“

Svoj govor je tov. Slapnik zaključil takole:

„Naj ob koncu tega slavnostnega govora izrečem čestitke za pripravo tako veličastnega zbora delovnih ljudi, ki manifestira enotnost in pripravljenost vseh delovnih ljudi Novolesa in Straže, da uresničujejo izredno zahtevne naloge bodočega razvoja, ki ste si jih sami zastavili in jih boste nedvomno z lastno organiziranostjo in lastnimi naporji tudi uresničili. Želim vam veliko delovnih uspehov in vam čestitam ob velikih jubilejih in drugih zgodovinskih obletnicah naše stvarnosti.“

Ob zaključku naj se na tem mestu zahvalimo nastopajočim in vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri izvedbi proslave.

VANJA KASTELIC

Tov. Slapnik je v svojem govoru orisal tudi življenje v našem kolektivu. (Foto: V. Kastelic)

Novomeščani. Poznajo in priznajo jo tudi v Sloveniji in Jugoslaviji, poznajo jo tudi zunaj meja, saj oznako Novolesa nosijo mnogi izredno kvalitetni izdelki stilnega pohištva, gugalnikov, vezanih plošč, plastificirane iverice itd. Vendar vse to ni nastalo samo po sebi, stihjsko in spontano. Zahtevalo je veliko naporov, zagrizeno delo maloštevilnih strokovnjakov ter trmo in zavestno željo našega delovnega človeka za napredek. To vedo povedati samo tisti starejši delavci, ki so začeli orati ledino lesne industrije na Dolenjskem. Vedo povedati, da ni bilo lahko, vendar naporji niso bili zaman, saj je danes delati v Novolesu kljub odprtim vpra-

organizacijami tu spreminjal tudi svojo krajevno skupnost. Pravim svojo, ker drugače skoraj reči ne morem ob vsej izredno pestri in delovni povezanosti tega kolektiva s problemi krajevne skupnosti. Zato ni čudno, da je zrasla tudi nova Straža z vsemi sprmljavničimi objekti in institucijami, vzgojnovarstvenim zavodom, trgovino, novim stanovanjskim naseljem. Vse to je bistveno spremenilo videz nekdanjega naselja in naselij okoli Straže.

Vendar moram opozoriti, da ob tem silnem napredku ostaja še odprta vprašanja, ki jih bo brez dvoma treba hitreje urejevati. Bolj odločno se moramo spoprijeti s številnimi

Zvezna nagrada

V „Delu“ smo 12. 5. 77 lahko prebrali, da je Anton Špelko, varnostni inž. iz naše delovne organizacije, dobil tretjo nagrado sindikata delavcev industrije in rudarstva, ki je razpisal letne nagrade za najuspešnejše rešitve na področju izboljšanja delovnih razmer delavcev. Članek, ki ga je napisal Jože Splichal, objavljamo v celoti.

Prvo nagrado je dobila skupina delavcev iz Crvene zastave, drugo pa visokokvalificirani strojni ključavničar Muharem Džamna iz zenške Metalne.

Špelko, ki je zaposlen v Novolesu že od leta 1950, od 1965 pa je vodja službe varstva pri delu, je za ta natečaj prijavil temo „Transprot okroglic“. Takoj je treba poudariti, da v njegovem primeru ne gre za teoretiziranje, ampak za napravo, ki jo skoraj dve leti že uporabljajo tudi v praksi in je dala odlične rezultate: medtem ko je bilo prej pri transportu okroglic veliko poškodb, tudi zelo hudih, ni zdaj, ko so v praksi uveljavili Špelkove načrte, niti ene!

„K novemu načinu transporta okroglic me je vodilo več nalog: da bi na tem težavnem delovnem mestu zmanjšali število delavcev, da bi zaposleni dobili normalne delovne pogoje, da bi zmanjšali število nesreč pri delu, da bi povečali varnost in da bi povečali produktivnost dela,“ trdi Špelko.

Da gre v resnici za izjemno izpostavljeno delovno mesto, dokazujejo statistični podatki: v letih 1970–1974 je bilo pri transportu okroglic 98 nezgod pri delu, zaradi česar je delovna organizacija izgubila 1593 delovnih dni, ki so jih poškodovani delavci preživeli v bolnišnici.

„V mokrem oddelku tovarne vezanih plošč imamo tri luščilke,“ je podrobneje opisal transportno napravo oziroma novost, ki je dobila tudi zvezno nagrado, avtor. „Preden smo uvedli transportni trak, je luščilka oluščila hlood, odrezan na dolžino dva metra. Ko je bila okroglica oluščena, jo je moral delavec dvigniti in nesti okrog 20 metrov daleč iz oddelka. Taka okroglica tehtala od 30 do 150 kg. Nedvomno je bilo to najtežje delo, saj so se ga vsi branili, razen tega pa pravilniki dovoljujejo le stalno dviganje bremen do teže 25 kg. Proizvodnja vezanih plošč se je v naši tovarni neprestano povečevala:

leta 1960 smo jih naredili 200 kubičnih metrov, leta 1973 že petkrat toliko na mesec. No potem ko smo uresničili mojo misel, je vse fizično delo odpadlo: okroglico, kot ostane luščena, spusti vodja luščilnice na transportni trak, ki teče pod luščilkami. Trak odnese okroglico iz tovarne, kjer jo druga naprava sortira na daljše in manjše, kar vse so prej morali delati delavci v prostoru, ki ni bistveno večji od 100 kvadratnih metrov; zaradi povečane proizvodnje je bilo dela vse več, s tem pa tudi vse več možnosti za nesreče pri delu.

Nagrajenca smo prosili, da se je slikal ob napravi. (Foto: V. Kastelic)

Transportni trak, njegova montaža in vsa potrebna dela so veljala Novoles okrog 400.000 dinarjev.

Kako so bili delavci zadovoljni s Špelkovo novostjo, priča tudi priporočilo Novolesove sindikalne konference zveznemu odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva, v katerem so poudarili: „Dosežek našega delavca Antona Špelka

je gotovo eden izmed velikih varnostnih dosežkov v našem podjetju. Smatramo, da je procesov za boljše delovne razmere in varnosti za nas delavce vse premalo, zato je ta novost neprecenljive vrednosti. V praksi uveljavljena novost se je v resnici izkazala za humanizacijo delovnega procesa...“

Ob zaključku naj zapišemo: „Tone, iskrene čestitke!“

V. K.

Inovacija

Kaj so inovacija, tehnična izboljšava in koristen predlog, o teh pojmihi in postopkih, ki določajo uveljavljanje izumov, tehničnih izboljšav, koristnih predlogov, nagrad ter odškodnin, o vsem tem določa samoupravni sporazum, ki smo ga sprejeli na lanskem zboru delovnih ljudi.

Najpomembnejše določbe tega sporazuma so določbe o materialnih in nematerialnih pravicah avtorja. Če delavec v podjetju ustvari izum, tehnično izboljšavo ali koristen predlog, mora o tem takoj obvestiti razvojno investicijski sektor. Nagrada za izum je 5.000 din, za tehnično izboljšavo pa 1.000 din. Nagrada se izplača po enem mesecu uporabe izuma.

„Le kako naj postanem izumitelj ali inovator, ko pa sem navaden delavec? Kaj bom jaz proti tistim, ki imajo šole in so na odgovornih položajih v proizvodnji?“ se bo vprašal marsikdo, ko bo prebral te vrstice.

V inovacijski dejavnosti mora sodelovati čim širši krog neposrednih proizvajalcev, ki jih je treba zainteresirati. Zato je odgovor zelo preprost: skoraj vsak delavec lahko postane

inovator, če razmišlja, kako bi delo, ki ga opravlja, poenostavil. Tako razmišljanje je postala nuja današnjega časa. Predvsem v našem kolektivu bi morali razmišljati o tem, kako bomo zmanjšali porabo časa pri delu.

Način zmanjševanja časa za izdelek z dvigovanjem norme ni najbolj primeren niti ni človeški. Storilnost je potrebno dvigniti z izboljšavami povsod tam, kjer je potrebno in možno. Običajno se pri povečanju zmogljivosti odločimo za povečanje delovne sile, nabavo novih osnovnih sredstev ali pa začasno rešimo problem z nadurnim delom. Razumljivo je, da smo največkrat prisiljeni v tako odločitve, dostikrat pa bi bilo možno in boljše poiskati notranje rezerve.

Tudi varčevanje z materialom in energijo, zamenjava drobnega materiala s cenejšim

je področje, ki mu pravimo inovacija in racionalizacija. Naj navedem primer tehnološke izboljšave leta 1976 v proizvodnji sedežnega furnirja, kjer smo na zelo enostaven način zmanjšali število za 4 delavce. Takšen način tehnološke izboljšave je narekovala potreba po povečanju mesečnih količin sedežnega furnirja in boljše kvalitete furnirja. Vodja proizvodnje tov. Štefan Jaklič je razmišljal in iskal izhod, kako zadostiti potrebam kupcev z boljšo kvaliteto in večjo količino sedežnega furnirja, ne da bi pri tem povečal število ljudi ali dodatna osnovna sredstva.

Podobnih primerov je verjetno še več, samo poiskati bi jih bilo treba. Kajti le z nenehnim večanjem deleža znanja in prakse ter ustvarjalnosti pri delu bomo zagotovili dobre možnosti za večjo gospodarsko rast. Moramo upoštevati, da so največje rezerve za povečanje produktivnosti dela v ustvarjalnem izboljšanju tehnologije, organizacije in povezovanjem ter delitvi dela, ne pa v večjem fizičnem obremenjevanju delavcev. Vsakdo bi moral biti še boljši mojster svojega, ne glede na to, kakšno delo opravlja.

R. F.

Kaj se dogaja na trgu ZDA?

V pozni jeseni 1976 leta so se na ameriškem trgu pričela kazati znamenja nazadovanja v prodaji naših gugalnikov. Temu je sledila izredno ostra zima, kakršne v Združenih državah Amerike ne pomnijo že 180 let. Sneg in mraz sta v veliki meri blokirala transportne poti, mnogo tovarn je za mesec in več ustavilo proizvodnjo, ljudje so bili primorani potrošiti za kurjavo mnogo več sredstev, kot so planirali. Poleg tega smo imeli smolo pri prevozu naše dvomesečne proizvodnje na ladjo „SUN EMERALD“. Le-ta je bila dvakrat v okvari in priplula v ZDA namesto prve dni januarja šele dva meseca kasneje.

Vse to je še pripomoglo k poslabšanju tržne situacije za naš izvozni program. Zato sva s tov. Vidmarjem 25. marca 1977 odpotovala v ZDA in Kanado, da ugotoviva stanje na trgu in da z našimi kupci najdemo ustrezne rešitve za normalizacijo prodaje, predvsem gugalnikov.

Splošna situacija na ameriškem trgu trenutno ne kaže večjih negativnih znakov. Če primerjamo nekatere pokazatelje, ki so značilni za nacionalno ekonomijo, lahko ugotovimo, da se stanje v primerjavi s pomladjo 1975 neprestano

Na žalost se ta splošna pozitivna gibanja v celoti ne odražajo pri prodaji naših proizvodov, čemur moramo posvetiti vso pozornost.

Vzrok za to je predvsem stalen prodor konkurence s področja Daljnega vzhoda (Tajvan, J. Koreja, Singapur). Ugotovljeno je, da ameriški trg konzumira letno 800.000 – 900.000 lesenih gugalnikov. V tej celotni masi je Novoles udeležen z 20–25 %. To pomeni, da je manevrski prostor v okviru celotne količine sorazmerno majhen in vse bolj se čuti pojav vsakega novega proizvajalca gugalnikov. Le-teh pa ni malo, tako domačih ameriških, kakor tudi ostalih zunanjih dobaviteljev, od katerih kaže največjo ekspanzijsko moč ravno Tajvan.

Če vemo, da je 1975 dosegal Tajvan le 1/3 vrednosti jugoslovanskega izvoza v ZDA, lahko ugotovimo, da je Tajvan 1976 izvozil v ZDA že skoraj 70 % pohištva glede na vrednost jugoslovanskega izvoza na ta trg. Poleg tega je ravno Tajvan takoj za nami največji proizvajalec gugalnikov. Vedeti je treba, da so te proizvodnje zgrajene z ameriškim kapitalom, v njih je ameriška tehnologija in za njimi stoji ameriški marketing. Istočasno pa v teh modernih tovarnah dela cenena delovna sila, ki predeluje poceni surovino. Rezultat vseh teh faktorjev je gugalnik, ki sicer ni popolnoma enake kvalitete kot naš, vendar je od našega cenejši za 15–20 %. Poleg tega je znano, da Tajvanci izredno hitro kopirajo vsak naš uspešen model, ki se pojavi na trgu.

Tudi ameriški proizvajalci so občutna konkurenca. Tu velja povedati, da je surovina v ZDA cenejša kot pri nas, kar jim daje zopet določeno prednost, če upoštevamo, da je ravno surovi-

na najpomembnejši element kalkulacije.

Novoles je v preteklosti veljal za vodilno firmo na področju kreacij novih modelov za trg ZDA. Danes, žal, kritično ugotavljamo, da so nas konkurenti iz Tajvana in ZDA že dohiteli oziroma v nekaterih primerih celo prehiteli. To velja predvsem za uvajanje finejših gugalnikov, za stil NOSTALGIA in za dekoracije s tiskanjem v oglaševanju.

Namerno nočem pisati tudi o mnogih pohvalah, ki so jih kupci izrekli o našem blagu in servisu, saj zdaj res ni čas, da se uspravimo na doseženih uspehih, pač pa je potrebno vložiti vse napore, da naredimo v naših snovanjih korak naprej.

Osnovna naloga je, da obdržimo korak pred konkurenco. To pomeni hitrejšo uvajanje raznih detajlov, ki gugalnik lahko popestrijo (globinski tisk, kvalitetnejši sitotiski ipd.), kar bo povečalo zanimanje za naše izdelke. Naši vzorčni mizarji, komercialisti in partnerji bodo morali letos obdelati vrsto novih predlogov v proizvodnem programu. Ne smemo se zado-

voljiti z ugotovitvijo, da imamo do konca leta dovolj naročil. Že danes moramo misliti, kako bomo preživeli na trgu leto 1978 in naslednja leta.

Na koncu sem kljub vsemu optimist. Zaupam kolektivu in vodstvu TOZD TDP in Dvor, da bodo, kot že tolikokrat do sedaj, tudi v naprej pokazali zadostno mero razumevanja pri iskanju svežih poti in možnosti, ki nam bodo omogočile nadaljnjo uspešno ekspanzijo na tuje trge.

Konec koncev je pred nami tudi zakon o združenem delu, ki ga moramo uresničevati v medsebojnih odnosih, tako z dobavitelji surovin, kot s trgovskimi organizacijami.

Po vzpostavitvi dohodkovnih odnosov bomo z le-temi delili sadove skupnih naporov, ki bodo dajali včasih boljše, včasih pa tudi slabše rezultate. Ne sme se več zgoditi, da bi račun eventuelne krizne situacije nosil na svojem hrbtu samo proizvajalec – finalist, kakor se je to v preteklosti prepogostokrat dogajalo.

Direktor komer. sekt.
VILI PAVLIČ

Uspešno kopiran in na Tajvanu proizveden gugalnik „WOOD-STOCK“.

rahlo popravljajo. Primerjava s pomladjo 75 je pomembna zato, ker je bila pred dvema letoma na ameriškem trgu za nas in celotno ameriško gospodarstvo največja kriza po vojni. Znana ameriška revija U. S. NEW WORLD REPORT je 4. 4. 1977 objavila najbolj značilne ekonomske primerjave med pomladjo 1975 in pomladjo 1977:

- porast industr. proizvod 1975 do 1977 za 19,2 %
- porast življenjskih stroškov 75/77 za 12,2 %
- zaposlenost se je povečala za 5,6 %, t.j. od 84.392.000 na 88.962.000
- dohodki prebivalstva so se povečali za 9,7 %
- prodaja v detajlistične trgovine je višja za 15 %
- gradnja hiš oz. stanovanj je večja za 81,6 %, oziroma je narasla od 976.000 enot v 1975 letu na 1.791.000 enot v letu 1977.

NAJVEČJI IZVOZNIKI LESENEGA POHIŠTVA V ZDA (Podatki za leto 1976)

1. Jugoslavija	43.900.387 US dol.
2. Tajvan	33.027.265 US dol.
3. Danska	26.519.921 US dol.
4. Kanada	22.838.439 US dol.
5. Anglija	18.803.693 US dol.
6. Hong-Kong	17.318.141 US dol.
7. Italija	13.340.641 US dol.
8. Španija	11.359.599 US dol.
9. Poljska	7.191.142 US dol.
10. Mehika	6.559.728 US dol.

– In kaj ta dela?
– Nič! Samo ploska na sestankih!

Kako in kje — dopust

Bliza se čas letnih dopustov in z njim tudi skrb, kje in kako najboljši in najlepši preživeti zasluženi počitek. Za informacijo dajemo nekaj podatkov in navodil.

V letošnjem letu imamo na razpolago dve stanovanji in vrstno hišico v novem naselju Červar pri Poreču, 9 prikolic, ki so postavljene v Novigradu, Ankaranu in Bohinju, ter počitniški dom v Poreču. Na razpolago pa so tudi 4 šotori, ki si jih lahko člani kolektiva izposodi-jo.

Novo počitniško naselje Červar je približno 3 km pred Porečem, na desni strani ceste tik ob obali. Naselje je zelo veliko in novo. Prve turiste bo začelo sprejemati v drugi polovici junija. Obala je kamnita in peščena ter poraščena z grmovjem in manjšimi drevesi. V tem naselju je Novoles 10. 5. 77 kupil dve stanovanji in vrstno hišico.

Stanovanji s spalnico, kuhinjo in dnevnim prostorom ter kopalnico s sanitarijami sta v tretjem nadstropju, vrstna hišica je v dveh etažah. V prvi etaži so dnevni prostori, v drugi pa 3 spalnice s kopalnico. Hišica ima tudi nekaj kvadratnih metrov obzidanega vrta.

Stanovanji in hišica so neopremljeni. Opremlili jih bomo sami z Novolesovim pohištvo, prav tako kuhinjo, tako da bo potrebno s seboj vzeti samo rjuhe in prevleke za blazine.

V Novigradu je 5 prikolic, od tega 3 s štirimi ležišči in enim pomožnim, dve prikolic pa s tremi ležišči in enim pomožnim. V Ankaranu so tri prikolic, vse s štirimi ležišči in enim pomožnim. V Bohinju je ena prikolica s štirimi ležišči in enim pomožnim. Vsaka prikolica ima tudi baldahin (šotor). V baldahinu bomo letos položili lesena tla, da bo bivanje prijetnejše.

V vseh prikolicah je kompleten pribor za kuhanje, plinski štedilnik z jeklenko za plin, hladilnik, 4 pokrivala, blazine, miza in štirje stoli. Člani, ki bodo letovali v prikolicah, naj s seboj vzamejo rjuhe in prevleke za blazine. Ključ od prikolic bodo dobili v recepciji kampa. Ob prihodu mora vsak preveriti stanje inventarja in ugotoviti

zabeležiti v knjigo, ki je v vsaki prikolic.

Plinska jeklenka je montirana zunaj prikolic, ki mora biti pri odhodu zaprta. Po potrebi nabavi plin vsak sam, na predložen račun pa bo dobil stroške povrnjene. Po končanem letovanju mora biti prikolica in inventar čist in pripravljen za naslednjega. Prosimo vse člane, ki bodo letovali, da pazijo na prikolic in inventar. V primeru, da kdo poškoduje inventar, naj nabavi novega ali ga usposobi za uporabo. Ključ oddate v recepciji.

V Poreču smo solastniki 31 ležišč v domu s skupno kuhinjo. V kuhinji je vsa potrebna posoda, dva štedilnika, dva hladilnika in pralni stroj. V domu člani kuhajo sami. Posteljina je v domu. Letovanje bo organizirano od 1. 6. do 15. 9. 1977 v vseh krajih, izmene pa bodo deset in sedem dni.

Cene letovanja za 7 dni:

Novigrad in Ankaran (prikolice s štirimi ležišči in enim pomožnim): 500 din

— Novigrad (prikolice s 3 ležišči in enim pomožnim): 480 din

— Bohinj: 400 din

— dom v Poreču: 25 din na dan za odrasle in 15 din za otroke

Cene letovanja za 10 dni:

— Novigrad in Ankaran (prikolica s štirimi ležišči): 600 din

— Novigrad (prikolice s tremi ležišči): 580 din

— prikolica v Bohinju: 450 din

— stanovanja v Červaru: 800 din

— vrstna hišica v Červaru: 1.200,00 din

Vse informacije in napotnice za letovanje bodo člani dobili pri socialni delavki.

JOŽE JERIČEK

ČERVAR — PORTAT; posnetek makete

SOTESKA IN SOTEŠČANI

Soteska, razvlečena vas pod Soteško goro na eni in roškimi gozdovi na drugi strani, je znana po dveh gradovih, ki sta že v razvalinah. Le „hudičev stolp“ še kraljuje v bivšem grajskem sadovnjaku, ki je spomladi ves bel od cvetočih narcis. Na desnem bregu Krke stoji najstarejši Novolesov obrat — soteška žaga, malo nižje pa nova hala tovarne plastificiranih iveric. Na griču nad razmetano vasjo stoji cerkev sv. Erazma. Gabrska in Soteška gora sta na svojih sončnih, pobočjih porasli z vinsko trto, zidanicami, v zadnjem času pa še z vikendi. Modro zelena Krka je v Soteski še čista in bogata z ribami; privablja mnogo ribičev, posebno pozimi, ko je odprt lov na sulca, ki ima prav v Soteski dristišče. Vsa okolica je zelo lepa, posebno sedaj spomladi, in očara marsikatero tujca, ki se ustavi v Soteski.

Večina Soteščanov je zaposlenih v Novolesu, v Soteski in v Straži. Po delu v tovarni večina obdeluje še njive in vinograde. Kmetov v Soteski ni, saj se pozna, da se je večina Sotešča-

nov že v preteklosti zaposlila na žagi. Velik uspeh so dosegli vaščani Soteske, Drenja in Gaberja preteklo leto, ko so zgradili vodovod, ki napaja vse tri vasi. Ta uspela akcija je prebivalce teh vasi še bolj združila in spodbudila, da že delajo načrte za naprej.

Imajo Soteščani pa še nekaj, česar drugi, precej večji kraji nimajo. To je njihovo Kulturno-prosvetno društvo „ZARJA“, ki deluje že peto leto in je znano tudi že zunaj občine.

Že pred vojno in po vojni so bile v Soteski razne kulturne prireditve, posebno igre. Vmes je bilo tudi nekaj mrtvila. Na pobudo KO SZDL in nekaterih posameznikov, predvsem starejših igralcev, so pred petimi leti ustanovili društvo, ki ima okoli 50 članov, starih in mladih. Večina so to delavci Novolesa, tudi upokojenci so med njimi. Društvo naštudira vsako leto eno igro, s katero gostuje v več krajih. Skupaj s krajevnimi družbenopolitičnimi organizacijami organizira proslave, pripravlja pogostitve žena za 8. marec, sodeluje na prosla-

vah v krajevni skupnosti, sodeluje z Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij iz Novega mesta in Ljubljane itd.

Klopčičeva enodejanka „Mati“ je bila krstna uprizoritev KPD „ZARJA“. Uprizorili so jo za 8. marec in je do solz ganila žene v dvorani. Uspeh z enodejanko je dal igralcem še več volje za delo naprej. Sledil je „Pričarani ženini“, vesela zgodba, ki je nasmejala občinstvo. Jurčičev „Domen“ je potolkel vse rekorde glede obiska. Ljudska igra s fantovskim petjem in nesrečno ljubeznijo je pritegnila res vse v dvorano. Prav ta igra je prinesla društvu ogromen uspeh na vseh odrih, kjer so jo uprizorili. „Zgledna devica“, ki je sledila „Domnu“, je zopet nasmejala občinstvo. Prav tako letošnji „Klobčič“, s katerim so se Zanjani predstavili osemkrat.

Soteščani so doslej igrali v naslednjih krajih: Soteska, Dvor, Žužemberk, Dobrič, Zagradec, Muljava, Črmošnjice, Dol. Toplice, Straža, Mirna peč in Izlake pri Zagorju

Leta 1976 je KPD „ZARJA“ dobilo priznanje krajevnih skupnosti Dolenjske Toplice za uspešno delo na kulturnem področju. Letos pa je društvo dobilo vabilo za sodelovanje na reviji amaterskih skupin, ki bo predvidoma jeseni na Muljavi.

Kje je vzrok, da je društvo v tako kratkem času doseglo uspehe, da ima vedno in povsod polne dvorane?

Predvsem to, da igrajo vloge starejši in mlajši igralci. Okostje igralske skupine je stalno, za vsako novo igro pa vključijo v skupino dva ali tri mlajše igralce, ki se kalijo na odru. Ker repertoar obsega v glavnem ljudske igre, govorijo soteški igralci tekst v domačem dialektu. In končno: poslušajo mnenja in kritike gledalcev in jih vselej upoštevajo.

Seveda pa tudi soteški igralci niso brez težav. Veliko iger, ki bi jih radi igrali, so morali črtati s spiska, ker imajo premajhen oder.

V 1976 so člani društva obnovili dvorano s prihranki od predstav iz prejšnjih let. Vse lesene dele dvorane so zamenjali z novimi, kupili so nove zavese, reflektorje, napeljali vodovod in obnovili električno

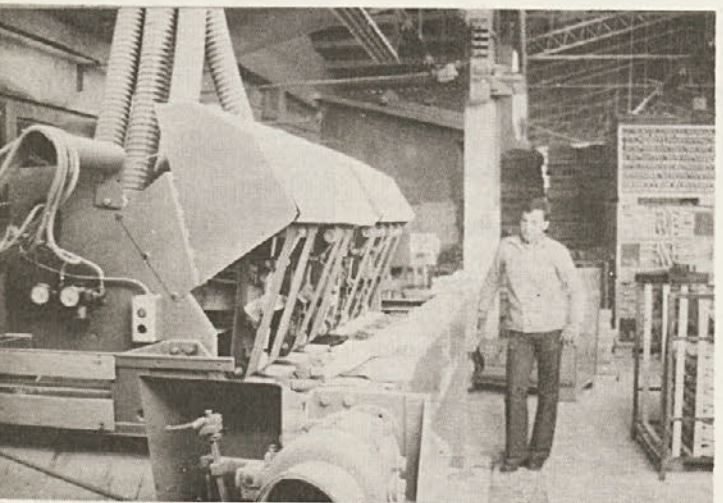
Nadaljevanje na 8. str.)

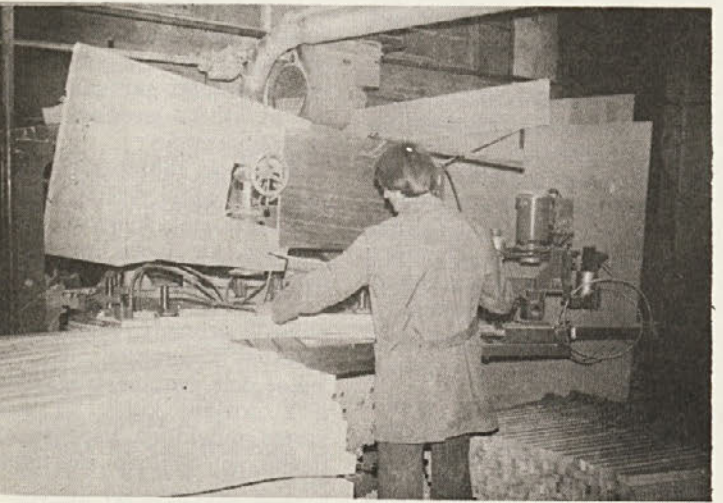
Zopet smo pri zarisovanju.

Nastajajo grobe oblike.

Avtomatika! Vendar je človek le potreben.

Rezkanje delov naslona.

Brušenje. Tokrat malo drugače.

Tu sestavljamo in stiskamo.

Brušenja res ne zmanjka.

TOZD TSP

Mesec je minil in na vrsti je TOZD TSP. Tovarna stilnega pohištva. O njihovih prizadevanjih in razvoju proizvodnega programa je bil v prejšnji številki objavljen obširen članek. Zaradi značilne oblike nog, ki jih ima pohištvo izdelano v TOZD TSP, smo v fotografskem zapisu poizkušali slediti nastajanju stola. Kako nam je uspelo presodite sami. (Tekst in fotografije: V. Kastelec)

Posluje 194 delavcev in 172 delavk — skupno torej 366 ljudi. V prejšnji številki objavljen obširen članek. Zaradi značilne oblike nog, ki jih ima pohištvo izdelano v TOZD TSP, smo v fotografskem zapisu poizkušali slediti nastajanju stola.

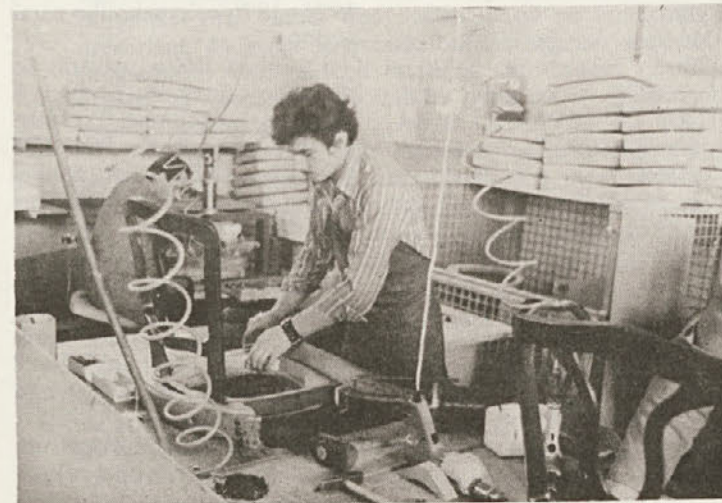
Sedaj sem gotov.

In že smo v lakirnici.

Lakirane površine zaščitimo s papirjem.

V montažnem oddelku.

Transportna proga v skladišču.

Sedišče bo mehko.

Po tekočem traku na kamion

(Nadaljevanje s 5. str.)

instalacijo ter prepletkali notranjost dvorane. Razen članov društva, ki so udarniško pomagali pri obnovi, so pomagali s prostovoljnimi prispevki tudi vaščani Soteske, Drenja, Gaberja, Gornjega in Dolnjega Polja in Loške vasi. Veliko pomoč je društvu dal tudi NOVOLES, TOZD TPI Soteska. Člani društva želijo, da bi v dvorani zamenjali stare klopi s stoli in da bi poleg odra prizidali garderobo, ki bi obenem služila kot knjižnica. Vseh teh želja pa sami ne bodo mogli uresničiti in upajo na pomoč širše družbe,

predvsem kulturne skupnosti.

Izkoriščamo priložnost, da se še enkrat zahvalimo NOVOLESU, TOZD TPI za pomoč pri obnovi dvorane, vsem darovalcem prostovoljnega prispevka, vsem znanim in neznanim tovarišicam in tovarišem, ki so že ali pa še bodo pomagali KPD „ZARJA“ pri delu, pri organizaciji gostovanj in drugem. Obenem želi KPD „ZARJA“ sodelovati z vsemi društvi ali podobnimi skupinami na Dolenjskem, bodisi z izmerljivo izkušnjo, gostovanj in podobno.

Modro zelena Krka se vije pod razvalinami gradov, v topleni soncu se koplje soteška dolina. V Soteski je pomlad.

Pomlad pa je tudi v srcih Soteščanov, soteških igralcev in vseh, ki si želijo na vseh

področjih ustvariti lepšo prihodnost.

JANEZ VOVK

Zaključni prizor na enem izmed številnih nastopov. — „Na zdravje!“

Uniles v letu 1976

Ena od temeljnih pravic slehernega proizvajalca in samoupravljalca, ki združuje delo in sredstva v tej ali oni od številnih TOZD Sistema UNILES, je nedvomno tudi ta, da je tekoče seznanjen s poslovanjem, uspehi in tudi pomanjkljivostmi celotnega Sistema UNILES.

Čeprav stopa UNILES že v tretje leto svojega dela, ta obveznost do zaposlenih vsaj do sedanjih dni ni bila izpolnjena drugače kot na posreden način, se pravi preko delegatov posameznih delovnih organizacij, ki sestavljajo samoupravne organe te ogromne asociacije združenega dela. Ker je torej več kot primerno, da so s poslovanjem Sistema UNILES seznanjeni vsi delavci neposredno, je prav, da vsaj preko internih glasil posamičnih delovnih organizacij objavljamo poročila, ki naj prinesejo nekaj več jasnosti in razumevanja.

V preteklem letu je bilo v okviru UNILESA združenih 9 delovnih organizacij s skupno 57 proizvodnimi, 6 trgovskimi TOZD, dvema delovnimi organizacijama brez TOZD, sedmimi DSSS in DSSS Unilesa, kar pomeni, da sestavlja Sistem UNILES skupno 73 delovnih teles, v katerih združuje delo in sredstva 13.454 delavcev, kar je 5,9 % več kot 1975, predstavlja pa tudi dobrih 35 % vse v lesni in lesnopridelovalni stroki zaposlene delovne sile v Sloveniji.

Temeljne in ostale organizacije združenega dela so po vsej Sloveniji. Aktivnost vseh devetih članic UNILESA je seveda mnogo mnogo bolj razprostranjena. Preko številnih prodajal, salonov, blagovnic, predstavništva ali pa proizvodnih obratov izvršujejo članice UNILESA svojo aktivnost v vseh republikah Jugoslavije, kot tudi v številnih državah sveta.

Združeno delo v sestavi UNILESA je ustvarilo v preteklem letu 7.835 milijonov din, od tega v Lesnini 3.252 mio din ali 41,5 % CELOTNEGA PRIHODKA, kar lahko, če to primerjamo s slabim letom 1975, ocenjujemo kot zadovoljiv napredek poprečne rasti. V tej „splošno ugodni“ oceni pa proizvodnja in Lesnina, ki je prvenstveno prometno (ali trgovsko) usmerjena, nimata iste teže. Rast proizvodnje je s svojimi dobrimi 21 % bistveno hitrejša od Lesnine, ki je dosegla le 11-odst. rast.

Čeprav nam CELOTNI PRIHODEK ne prikazuje kaj drugega kot osnovno sliko aktivnosti ter gibanja v življenju Sistema UNILES, lahko iz njega izluščimo nekatere značilnosti, ki jih nikakor ne gre podcenjevati:

1. Ugodno in naraščajoče gibanje, ki ga opazujemo v odnosu na 1975, je v primerjavi s srednjeročnim obdobjem 1972–1976 PADAJOČE, saj zaostaja za poprečjem kar za 14 poenov.

2. Opazovanje CELOTNEGA PRIHODKA na glavo, pri čemer upoštevamo zaposlenost preračunamo v PNKV (pogojno ne kvalificirani), nam pokaže, da je bilo naraščanje v sferi proizvodnje še vedno zadovoljivo in nekoliko nad stopnjo inflacije, zato lahko trdimo, da je dobljen del rasti posledica NARAŠČANJA PRODUKTIVNOSTI. To pa ne drži za Lesnino, kjer je porast v 1976 vezan izključno na porast zaposlenosti.

3. Ta slika nam torej pokaže, da so rezultati v PROIZVODNJI sicer zadovoljivi, vendar skromnejši in bolj umirjeni. V LESNINI, kjer je stopnja REALNE rasti prihodka, pa nezadovoljivi. Neka izrazita posebnost se zrcali tudi v medsebojni primerjavi celotnega prihodka na glavo.

Medtem ko je bil ta leta 1973 v Lesnini še 4,1-krat „bogatejši“, v kasnejših letih HITRO IN NEVARNO PADA proti velikosti 2,5, doseženi v letu 1976.

Značilnosti, ki jih nakazuje gibanje celotnega prihodka, so bolj ali manj TRAJNE narave ter nakazujejo, da se SFERA TRGOVINE iz leta v leto bolj in bolj siromaši. Njeno razvrednotenje je v primerjavi s sfero proizvodnje hitrejša ter zahteva, da ga Sistem UNILES kot celota s posebno mero pozornosti prouči in sprejme določene popravke v obnašanju.

Tudi DOSEŽENI PRIHODEK, ki ga dobimo, če od celotnega prihodka odštejemo porabljenega sredstva in obe obliki amortizacije, izkazuje v primerjavi s 1975 ugodno in zadovoljivo dobro obnašanje. Od skupno doseženega dohodka 1.470 mio din je bilo v Lesnini realiziranega 318 mio din ali 21,6 %. Vpogled v gibanje doseženega dohodka, ki je primerjalo s celotnim prihodkom mnogo realnejši in dokaj reprezentativnejši pokazatelj poslovanja, nam ponuja naslednje pomembne značilnosti:

1. V primerjavi s 1975 v obeh sferah dejavnosti zabeležen porast dobrih 31 %, kar je glede na gibanje celotnega pri-

hodka UGODNEJŠE IN RAZVESELJIVO.

2. Tudi v primerjavi s poprečjem obdobja 1973–1976 je gibanje nadpoprečno v proizvodnji in na nivoju poprečja v Lesnini.

3. Iste značilnosti nekoliko blažje narave je moč zaslediti tudi pri gibanju doseženega dohodka na glavo PNKV.

Gibanje DOSEŽENEGA DOHODKA je v odnosu na celotni prihodek ugodnejše, pozitivno in v primerjavi s poprečjem 1973–1976 celo nekoliko naraščajoče.

Da bi si lahko ustvarili še nekoliko celovitejšo podobo, si ogledamo značilnosti, ki nam jih prikazuje gibanje PODJETNIŠKEGA DOHODKA, dobljenega tako, da od doseženega dohodka odštejemo zakonske in pogodbene obveznosti ter mu dodamo tako imenovano „dodatno amortizacijo“.

Od skupno doseženih 1.160,5 mio din je bilo v Lesnini ustvarjenih 235,9 mio din ali 20,3 %.

Ponašanje podjetniškega dohodka, ki je seveda spet nekoliko reprezentativnejši pokazatelj poslovanja, nam ponuja naslednjo podobo značilnosti:

1. Spričo hitrega naraščanja obeh oblik obveznosti (o čemer bo govor pri stroških) je ponašanje podjetniškega dohodka dokaj blažje in skromnejše, vendar še vedno v obeh sferah POZITIVNO ter nekoliko nad stopnjo inflacije v proizvodnji oz. na ravni inflacije v Lesnini.

2. Tudi v primerjavi s poprečjem 1973–1976 je gibanje v proizvodnji nad, v Lesnini pa ponovno precej pod poprečjem obdobja.

3. Podobne značilnosti dokaj blažje narave nam pokaže tudi podjetniški dohodek na glavo PNKV, kjer pvelja v potrditev o

(Nadaljevanje na 9. str.)

Vrata in TOZD Sigmat

Ker vsak, še tako dober proizvodni program ni za vedno, je prej ko slej treba misliti na novega. V naši TOZD smo od 1967 proizvajali betonske mešalce, hidroforje in razna dela po naročilu (takrat smo bili še OZD). Čeprav so šli navedeni izdelki odlično v prodajo, smo v letih 1974–75 začeli razmišljati o uvedbi novega artikla, ki bi sčasoma zamenjal ta program. Seveda je pri izbiri novega artikla treba vedeti, s kakšnim strojnim parkom razpolagaš in kakšna je struktura delovne sile.

Ker pri nas še ni popolnoma rešeno vprašanje izgub toplega zraka, zlasti pa prepaha v proizvodnih prostorih, smo se skupno z Investicijskim birojem v Ljubljani odločili za proizvodnjo nihalnih vrat. Taka vrata so primerna zlasti tam, kjer poteka transport med posameznimi obrati v viličarji, pa tudi za osebni prehod.

Vrata so zlasti primerna, ker so prozorna in se že od daleč vidi, če je prehod prost. Primerne so tudi, ker se pri prehodu

sama zaprejo in tako v prostoru ni prepaha. Pri tem se prihrani veliko energije.

Že pri prvih poskusih izdelave nihalnih vrat koncem 1975 smo naleteli na nekatere težave. Uvožena prozorna folija, ki je osnovni material za vrata, je bila premehka in za večje dimenzije vrat ni bila primerna, zato smo morali iskati domačo folijo, ki je nekoliko trša.

Drugi, še večji problem, pa so bile spiralne vzmeti. Naši kooperanti niso mogli napraviti

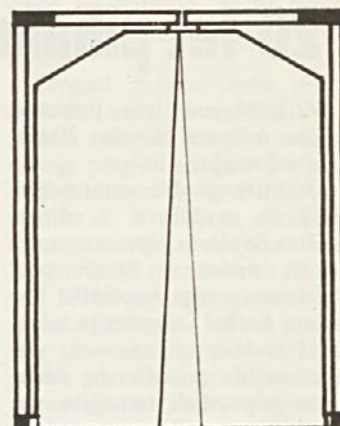
primernih vzmeti, zato smo letos morali poiskati drugega kooperanta, tako da smo tudi ta problem rešili.

Tečave so bile tudi z varjenjem folije; enkratno varjenje smo morali po eni strani zamenjati s trikratnim varjenjem.

Prva vrata so bila razstavljena na zagrebškem velesejmu 1976. To je bilo zelo dobro, kajti povpraševanje po nihalnih vratih se je precej povečalo, zlasti v letošnjem letu.

Vrata so izdelana iz kovinskega okvira, ki sestoji iz pohištenih cevi, okroglih cevi in pločevine, na katero je pritrjena prozorna folija. Namesto folije je lahko tudi guma ali pa kombinacija gume in folije.

Vrata se lahko odpirajo mehansko, to je na odziv, ali pa

Shema industrijskih vrat — izdelujejo v TOZD Sigmat.

pnevmatsko, to je stisnjen zrak. Možna je tudi kombinacija mehanskega in pnevmatskega odpiranja.

Nihalna vrata izdelujemo po želji naročnika. Največje mere pa so 5 x 5 m.

S. HODNIK

Varčevanje pol uspeha

Za razvoj vsake družbe in dežele je surovina izrednega pomena. Še posebej to velja za les. Brez surovin si danes ne moremo zamisliti uspešnega gospodarskega razvoja in s tem ustvarjanja številnih materialnih dobrin, ki jih človek potrebuje. Prav zaradi tega noben narod ne more biti brezbrizen do svoje surovinske baze. Dolgoročno mora programirati vire, od kod bo črpal surovine in s tem zagotavljal nemoten proizvodni proces v številnih delovnih organizacijah.

V preteklosti je bilo na tem področju precej brezbriznosti in premalo razmišljanja, kaj nam prinaša bodočnost. Vzrokov je bilo več. Surovin je bilo dovolj in cena je bila nizka. Nesluten razvoj tehnologije, porast raznih dobrin v potrošnji in svetovne gospodarske razmere pa so prinesle nove, do sedaj malo znane probleme.

O tem zadnje čase razpravljamo tudi pri nas po radiu, v tisku in na sestankih. Ob tem se nemalokrat sprašujemo, kaj storiti, da bi v tej akciji sodelovali vsi. Ni dovolj, če delavski svet sklene, da je potrebno varčevati s surovino in za to nalogo določi odgovorno osebo, če v tej akciji zavestno ne sodeluje sleherni delavec. V dobro organizirani akciji lahko vsak najde svoje delovno področje in tako da svoj prispevek k varčevanju kot sestavnemu delu prizadevanj za gospodarsko stabilizacijo, ki je v letošnjem letu zelo pomembna, če hočemo na koncu leta uspešno zaključiti poslovanje.

Predvsem moramo kar najbolj smotrno prilagajati organizacijo dela, s čutom za varčevanje moramo uporabljati reprodukcijski material, bolj stimulirati inovacije na področju tehničnih izboljšav pri izkoriščanju strojev in drugih tehničnih naprav, varčno ravnati z zalogami, skrbeti za strokovno skladiščenje reprodukcijskega materiala, izdelkov in polizdelkov in manipuliranje ob transportu itd. Prav tako moramo kar najbolj smotrno in po vsestranskem preudarku sprejemati odločitve, kdaj in koliko bomo nabavljali.

Varčevanje, predvsem s surovinami in delovnim časom, je brez dvoma tisto področje človekove aktivnosti, kjer lahko vsak član delovne skupnosti najde svoje mesto. Tega se moramo vsi zavedati. Samo malo se ozrimo okoli sebe in videli bomo, kako resno smo se lotili te naloge. Slika to nazorno kaže.

B. B.

Komentar ni potreben. (Foto: V. Kastelic)

(Nadaljevanje s 8. str.)

hitrem razvrednotenju trgovinske sfere navesti:

1. da je vrednost podjetniškega dohodka na glavo PNKV v Lesnini PADLA POD proizvodnjo in

2. da je stopnja rasti POD stopnjo inflacije, kar pomeni, da se ocena o razvrednotenju te sfere ponovno potrjuje.

Med najbolj zanimive in najpomembnejše oblike dohodka spada NETO AKUMULACIJA, ki jo dobimo, če k ostanku

dohodka prištejemo še „dodato amortizacijo“.

Od skupno ustvarjene velikosti 247,9 mio din je dosegla Lesnina 74 mio din ali skoro 30 %.

Ponašanje NETO AKUMULACIJE, ki je zelo dober pokazatelj poslovanja, nam ponuja sliko, ki niti zdaleč ni spodbudna. Njene značilnosti so zlasti:

1. Absolutna velikost dosežene neto akumulacije v primerjavi s 1975 za 11,4 %, v Lesnini celo za 14,6 % nižja. To pome-

ni, da je bilo gibanje v tem letu NEGATIVNO USMERJENO ter da je ob upoštevanju inflacijskega gibanja cen 2 % od 3 % ZNIŽANJE VREDNOSTI NETO AKUMULACIJE ocenjevati s stopnjo 13,4 % v proizvodnji in 17,6 % v Lesnini.

2. V 1976 dosežena stopnja razvrednotenja je celo NIŽJA od poprečne (tudi stalno negativne) iz obdobja 1973–1976.

3. Rezultati, ki naj jih nudi opazovanje dosežene neto akumulacije na glavo PNKV, so seveda ŠE SLABŠI. Kot zanimi-

vost naj navedem le, da so absolutne velikosti na glavo CELO NIŽJE od absolutnih velikosti, ki smo jih dosegli v 1973.

Ugotoviti je torej, da je razvrednotenje te (za uspešno in razvijajoče se življenje slehernega DO) najpomembnejše dohodkovne oblike zaskrbljujoče hitro in v potenciranem obsegu RAZVREDNOTENJA.

V obdobju 1973–1975 opaženo relativno in absolutno

Nadaljevanje na 11. str.

20 let pihalnega orkestra

V letošnjem letu praznuje pihalni orkester Novoles 20-letnico delovanja.

Orkester je bil ustanovljen 1957 in je deloval v okviru društva Svoboda. Prvi nastop je bil 9. marca v Straži pod vodstvom prvega kapelnika Ladislava Leška. Orkester je takoj začel sodelovati na vseh pomembnejših prireditvah; člani so se pripravljali temeljito, saj so vadili po več ur na teden. Ker je orkester kmalu zašel v finančne in kadrovske težave, je kvaliteta padla. Menjavali so se tudi kapelniki; po Leškovem odhodu je nekaj časa orkester igral pod taktirko Ladislava Resmana in kasneje Milana Posavca, pod čigar vodstvom igra orkester še danes.

1969 je orkester pod svoje okrilje vzel Novoles ter ga od tedaj naprej tudi finančno podpira. Ko smo pristopili k Novolesu, nas je bilo 18 godbenikov. Imeli smo hude težave, saj nismo imeli prostora za vadbo. Sprva smo imeli vaje kar

v mehanični delavnici v stari žagi, kjer je sedaj nabava. Zaradi preureditve prostora smo se preselili v prostor, kjer je danes tapetništvo TOZD TSP.

Požar nam je 1970 uničil instrumente in uniforme. Tako je orkester izgubil vse, kar si je s trdom pridobil v letih svojega obstoja. Vse takratne članke je to zelo prizadelo. Kmalu zatem me je poklical tov. Erno Šali, (ki je godbi tudi boter) in mi je dejal: „Jože, v treh mesecih postavi godbo na noge!“ Mislil sem, da ne misli resno, toda ko je stvar ponovil, sem takoj začel razmišljati, koliko bo vse to stalo. Na moje vprašanje v zvezi s tem mi je odgovoril, da me naj to ne skrbi, da bo za denar poskrbel on. Člani orkestra smo si razdelili delo in po treh mesecih smo že imeli prve vaje z novimi instrumenti. Od tedaj naprej se je število članov večalo in imamo danes 30 aktivnih godbenikov ter 8–10

članov, ki vadijo, a še ne nastopajo.

Novoles nam je uredil podstrešni prostor doma kulture v Straži, kjer imamo vaje. Še vedno pa kljub vsakoletni dotaciji Novolesovega sindikata in ZKPO Novo mesto primanjkuje finančnih sredstev.

Omenim naj, da pri svojem delovanju večkrat naletimo na nerazumevanje. Nekateri ne razumejo, kaj pomeni pihalni orkester za Stražo, Novoles in ne nazadnje za širjenje kulture.

V letošnjem jubilejnim letu smo se prijavili za tekmovanje

pihalnih orkestrov Slovenije. Tekmovanje bo junija, kar nas obvezuje, da smo pri svojem delu še bolj vestni in vztrajni. Letos bomo priredili pet samostojnih koncertov; junija bo posvečen 20-letnici ustanovitve. Na ta koncert bomo povabili tudi pihalna orkestra iz Novega mesta in Šentjerneja.

Upam, da bomo svojo obletnico dostojno proslavili in da bo orkester še naprej uspešno deloval, seveda ob podpori delovnih organizacij in občanov v naši dolini.

JOŽE KOPOREC

Na eni izmed vaj. (Foto: V. Kastelic)

Vsi smo zaščita

Delovni ljudje in občani v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih organizirajo zaščito za varovanje pogojev dela, družbene lastnine in objektov skupnega pomena, za varovanje reda in svojega premoženja ter za zagotavljanje mirnega in varnega življenja. V neposredni vojni nevarnosti in v vojni pa izvajajo enote narodne zaščite tudi določene naloge v okviru ljudske obrambe.

Narodna zaščita je nadaljevanje tradicij NOB, ko je bila ob partizanskih brigadah v okviru odborov osvobodilne fronte organizirana narodna zaščita. Njena naloga je bila, da kot oborožena sila zaščiti prebivalstvo pred nasiljem okupatorja in domačimi izdajalci ter obenem nudi pomoč partizanskim enotam.

Kakšne so konkretne naloge sedanje narodne zaščite, o tem večina naših delavcev in občanov le malo ve. Narodna zaščita danes ni nič drugega kot posebna oblika konkretizacije družbene samozaščite, ki pomeni organizirano obliko delovanja vseh delovnih ljudi in občanov pri izvajanju svojih nalog. To pomeni, da enota narodne zaščite ni vojska v klasičnem smislu, se pravi vod, četa ali bataljon, pač pa so v enoto vključeni delovni ljudje in občani, ki na določen način organizirano izvajajo del družbene samozaščite v okolju, kjer delajo in živijo.

Enoto narodne zaščite v TOZD ustanovijo delavski sveti, v KS pa sveti krajevnih skupnosti ali drugi ustrezní organi. Enoto narodne zaščite vodi načelnik, ki ga imenuje na predlog odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in v soglasju s svetom za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito občinske skupščine delavski svet TOZD, v KS pa svet krajevnih skupnosti ali drugi ustrezní organi. Načelnik je za svoje delo in delo enote odgovoren delavskemu svetu TOZD oziroma svetu KS. Zaradi pomembnosti in obsežnosti dela v enoti narodne zaščite lahko pristojni organ za družbeno samozaščito na predlog načelnika imenuje enega ali več pomočnikov.

Naloge narodne zaščite se opravljajo po predhodnem načrtu, ki ga v skladu z varnostnim načrtom TOZD oziroma KS določi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, ali po določitvi načelni-

ka, če so nastali nepredvideni dogodki, ki jih sprejeti načrt ne predvideva. Načelnik sprejema navodila za delo narodne zaščite neposredno od odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Naloge narodne zaščite se izvajajo vedno v skupini najmanj dveh pripadnikov narodne zaščite. V gotovih primerih je lahko skupina tudi večja. Takšne naloge se opravljajo zunaj rednega delovnega časa in opravljanje teh nalog ne sme bistveno vplivati na delovno sposobnost delavca oziroma občana pri delu.

Pravice in dolžnosti delovnih ljudi oziroma občanov, ko opravljajo naloge narodne zaščite so:

1. Da ugotavljajo istovetnost neznanih oseb znotraj TOZD oziroma v bližini objektov krajevnih skupnosti, ki jih varujejo. Ugotavljanje istovetnosti pomeni pravico legitimiranja osebe in izvajanje nadaljnjih ukrepov, če se je pri legitimiranju pokazalo, da gre za sumljivo in nevarno osebo. Podatki legitimirane osebe se zapišejo v notes. Legitimirati ima pravico pripadnik enote narodne zaščite, ki je pravilno opremljen in nosi oznako narodne zaščite. Oznaka narodne zaščite je 9 cm širok trak

rdeče barve z vdanim mrdim krogom, velikim 8 cm, v katerem je peterokraka zvezda, velika 3 cm, nad zvezdo je bel napis „NARODNA“, pod zvezdo pa „ZAŠČITA“, v velikosti 1 cm. Takšno oznako nosijo pripadniki narodne zaščite na levem rokavu.

Legitimiranje se opravlja tako, da se pripadnik narodne zaščite ustno obrne na tistega, ki ga legitimira, z zahtevo, da mu pokaže in izroči na vpogled osebno izkaznico ali drug dokument, s katerim bo lahko ugotovil identiteto. Če na podlagi teh dokumentov ne more ugotoviti identitete oziroma je neznana oseba brez dokumentov, jo zadrži in izroči pristojnemu državnemu organu. Tuji državljani lahko dokazujejo v Jugoslaviji svojo istovetnost z veljavno potno listino za tujca in z osebno izkaznico za tujca.

2. Da preprečijo nepooblaščenim osebam vstop v določene prostore, dostop k določenim objektom oziroma jih prisilno oddaljijo. Prisilna oddaljevanje pomeni poziv osebi, da se oddalji, z opozorilom, da bodo poklicali organe javne varnosti, če opozorilo ne bo upoštevalo. Preprečitev vstopa pomeni blokiranje vhoda z lastnim telesom, z opozorilom, da bodo v primeru neupoštevanja, uporabljali druga dovoljena sredstva.

3. Da zadržijo osebo, ki jo zalotijo pri kaznivem dejanju ali

(Nadaljevanje na 11. str.)

Lesni prah – požar

Ko vidimo prah po zidovih, stenah, nosilcih, ventilacijskih ceveh itd., se ne zavedamo, da lahko prah kot kakšna druga eksplozivna snov povzroči požar ali eksplozijo.

Suha zmes lesnega prahu in zraka se lahko sama vžge (samovžig) ali pa zaradi malo povečane temperature, iskre ali drgnjenja pride do eksplozije vsedenega prahu.

Zmes prahu in zraka pri vžigu izgoreva, pričemer lahko pod določenimi pogoji nastaja pritisk, ki lahko preseže pritisk pri eksploziji plina. Zmes prahu in zraka se obnaša tako kot zmes plina in zraka in ima lahko v enakem volumnu večjo energijo kot plini.

Se posebej velike možnosti za to so v naših tovarnah tam, kjer brusijo ali obdelujejo suh les. Na mestih, kjer v tehnološkem postopku nastaja prah, ga moramo čimprej odstraniti in ne smemo dopustiti, da se širi in nabira po raznih mestih v tovarni. Onemogočiti moramo vire vžiga, ki lahko povzročajo požar ali eksplozijo, in to tudi, če so že opravljeni vsi varnostni ukrepi. Vsak dan moramo čistiti prah pri parnih ceveh in drugih telesih, ki se ogrevajo. V prostorih, kjer nastaja prah, je potrebno čistiti vsaj enkrat na teden. Svetlobna telesa pa je obvezno očistiti vsak dan, zlasti na tistih mestih, kjer nastaja višja temperatura. Pol centimetra debela plast prahu že predstavlja nevarnost, da pride do samovžiga.

A. Š.

(Nadaljevanje s 9. str.)

razvrednotenje v Lesnini se je s tem letom preneslo tudi v proizvodnjo (kjer je bilo do 1975 le relativnega pomena). Tako nasprotujoča si gibanja celotnega prihodka (CP), za katerega smo ugotavljali zmerno spodbudnost doseženega dohodka (DD), nad katerim smo bili še bolj zadovoljni, in podjetniškega dohodka (PD), ki je prav tako nakazoval pozitivno usmerjenost, ter neto aku-

mulacije (NAK), s katero smo naslikali izredno črno sliko, so si medsebojno povsem nasprotujoča in zahtevajo določeno razlago ter oceno tistih kategorij, ki na to vplivajo.

V želji, da bi si o nasprotnih ustvarili nekoliko celovitejšo sliko, si bomo ogledali UDELEŽBO doseženega dohodka, podjetniškega dohodka in tudi neto akumulacije v 100 enotah celotnega prihodka.

Ta razvoj prikazujemo v naslednji razpredelnici, in to v poenih odstopanja.

Komparacija dohodkovnih kategorij v enoti prihodka

	doseženi dohodek	podjetniški dohodek	neto akumulacija
	76-75 76-73	76-75 76-73	76-75 76-73
proizv.	+ 1,82 - 4,24	+ 0,19 - 7,89	- 1,42 - 6,40
Lesnina	+ 1,56 + 0,79	+ 0,38 - 1,14	- 0,68 - 1,83
UNILES	+ 1,05 - 1,74	+ 0,52 - 4,69	- 1,07 - 4,38

Tolmačenje: Zapis + 1,82 pomeni, da je bil delež DD v enoti CP leta 1975 za 1,82 poenov boljši od analognega deleža v 1975 ali pa:

Zapis - 4,24 pomeni, da je bil delež DD v enoti CP proizvodnje leta 1976 za 4,24 poenov slabši od analognega v letu 1973

Kaj se je dogajalo z udeležbo doseženega dohodka (DD) v enoti celotnega prihodka (CD)? Udeležba, ki je letih 1973-75, se je z letom presegla; seveda pa je udeležba še vedno slabša od one iz 1973 (z izjemo Lesnine). Z eno besedo: izboljšanje v primerjavi s 1975, a še vedno zaostajanje za 1973.

In kaj se je dogajalo z udeležbo podjetniškega dohodka (PD)? Udeležba, ki je bila v

letih 1973-1975 v stalnem padanju, se je z letom 1976 zaustavila in celo za 0,52 poenov presegla tisto iz 1975; še vedno pa je udeležba DP v CP občutno slabša od tiste, ki je bila dosežena v 1973. Z eno besedo: izboljšanje v primerjavi s 1975, vendar še pomembno zaostajanje za letom 1973.

mgr. CENE MATIČIČ

(Nadaljevanje prihodnjič)

(Nadaljevanje s 10. str.)

poskusu povzročitve škode, do prihoda pooblaščenih delavcev državnega organa, ki ga nemudoma obvestijo o tem. Kaznivo dejanje v smislu te določbe pomeni: poskus atentata ali diverzije, poskus tatvine, poskus zanetenja požara ali poskus napada na osebo s strelnim ali hladnim orožjem.

4. Da pregledajo osebo ali vozilo, če sumijo, da prikriva ukradeni predmet ali napravo ali da ima predmet ali napravo, ki bi lahko ogrozila varnost ali povzročila škodo. Pod predmeti ali napravami, ki bi lahko ogrozili varnost, je mišljeno predvsem orožje in druga eksplozivna sredstva ter zažigalna ali kemična sredstva.

Osební pregled oseb obsega zunanji pregled obleke in pregled osebne prtljage in ima namen ugotoviti, ali oseba nosi ukradene stvari ali orožje, eksploziv ali kakšne druge pred-

mete ali naprave, ki bi lahko ogrozile varnost in povzročile škodo.

Pregled ženske osebe mora opraviti narodni zaščitnik – ženska oseba. Pregled vozila obsega pregled vozila in prtljage in ima namen ugotoviti, če so v vozilu ali v prtljagi ukradene stvari, orožje, eksploziv ali kakšni drugi predmeti ali naprave, ki bi ogrozili varnost ali povzročili škodo. Pri teh pregledih je potrebno posvetiti posebno pozornost predmetom ali napravam, ki so namenjeni za diverzantske namene, da se ne bi ob pregledih aktivirali. Če pri vsem naštetem najdejo ukradene stvari ali orožje, eksploziv ali kakšne druge predmete ali naprave, ki bi lahko ogrozili varnost ali povzročili škodo, jih zasežejo, osebo ali voznika zadržijo, zavarujejo vozilo in prtljago ter takoj obvestijo pristojni državni organ, ki vodi nadaljnji postopek.

IVAN HORVAT

Proslava

Del udeležencev proslave.

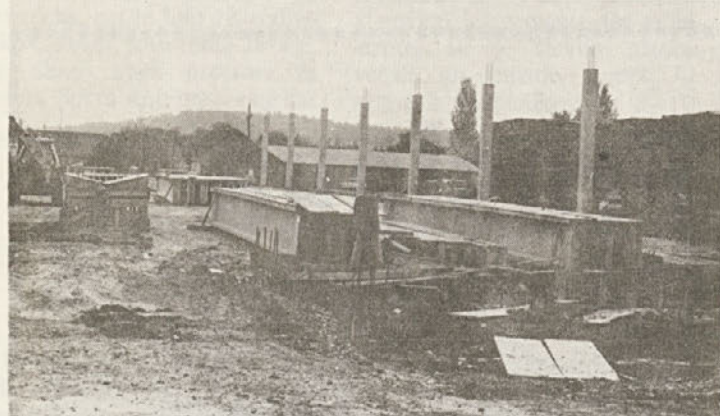
Člani KUD „Zarja“ – Soteska odhajajo z odra.

Tito tretjič heroj

Priznanje največjemu borcu in vizionarju preteklih in današnjih dni.

Tito je prvič prejel red narodnega heroja na seji predsedstva AVNOJ, to je bilo leta 1944, drugič pa je sprejel to najvišje jugoslovansko odličje leta 1972.

Odličje ki je nastalo med borbo, natančneje 15. avgusta 1943, je tov. Tito prejel tretjič 16. 5. 1977. Skupna vsebina tisočev predlogov, ki so prišli od tisočev kolektivov in tisočev posameznikov, iz tisočev krajev je bila, da mora tov. Tito dobiti tretjič Red narodnega heroja za to, ker je osebnost, ki ne pripada samo nam, marveč vsemu svetu. V vseh teh predlogih je tov. Tito opisan kot največji bорец in vizionar preteklih in današnjih dni.

Vzporedno s halo TOZD TDP rastejo stebri. (Foto: V. Kastelic)

Na razširjeni površini skladišča žaganega lesa gredo dela proti kraju. (Foto: V. Kastelic)

V preteklem tednu je našo delovno organizacijo obiskal predstavnik carine. (Foto: V. Kastelic)

12. 5. 1977 je zasedala komisija za rekreacijo. Na sestanku so obravnavali vprašanje letošnjih letovanj. (Foto: V. Kastelic)

Razne oblike naše demokracije niso in ne morejo biti sprejemljive za druge. Vsakdo oblikuje svojo demokracijo glede na lastne pogoje.

MARIJAN ROŽIČ,
sekretar ZK SZDL
Jugoslavije

Ureja uredniški odbor:
Bojan Bencik, Stane Bukovec, Stanko Hodnik, Ana Košmerl, Jože Novinec, Igor Slak, Emil Trampuš, Boris Vovk. Predsednik uredniškega odbora Franc Redek.

Glavni, odgovorni in tehnični urednik Vanja Kastelic. Izdaja lesni kombinat „NOVOLES“ v Straži pri Novem mestu. Naklada 2250 izvodov. Stavki, filmi in montaža ČZP DOLENJSKI LIST. Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto.

Kadrovske vesti

TOZD TSP: prišli: Darko KOVAČIČ, Janez JERŠIN, Franci ŠPELKO, Ciril GNIDOVEC; odšli: Rajko PUGELJ (samovoljno), Ivan PELC (samovoljno), Darko KOVAČIČ (samovoljno), Polona JERIČ (zahteva delavke), Vesna SITAR (samovoljno).

TOZD TVP: odšli: Zofija MEDIC (v TOZD TDP).

TOZD TDP: prišli: Zofija MEDIC (iz TOZD TVP), Silvo MIŠJAK; odšli: Lidija KOZAN (v DSSS).

TOZD TES: odšli: Ivan BAŠA (v DSSS).

DSSS: prišli: Anton LAMOVŠEK (iz TOZD TPP), Ivan BAŠA (iz TOZD TES), Lidija KOZAN (iz TOZD TDP),

Darja HORVAT, Alojz MEDVED.

TOZD TPP: prišli: Dragica URBANČIČ; odšli: Bogdan SITAR (sporazum), Anton LAMOVŠEK (v DSSS).

TOZD ŽAGA STRAŽA: prišli: Jakob MAJERIČ; odšli: Tomislav PENAVA (samovoljno).

TOZD TPI: prišli: Franc KUŽNIK, Peter ZUPANČIČ (iz JLA).

TOZD TAP: prišli: Alojz BLAŽIČ, Jožefa ZUPANČIČ, Majda FLUHER, Marija KOTNIK, Cirila LAVRIČ, Jagoda PAUNOVIČ, Milan GLIHA, Jože MIKLIČ, Anica LAVRIČ, Cirila BEČAJ, Olga KOSTELEČ.

Kadrovski oddelek

Bistvena iztočnica Titovega vodenja zveze komunistov je prav v tem, da revolucija ni spremenjena v spomenik preteklosti, temveč v življenje samo, ki reče in prinaša vedno novo in napredno. Samo taka revolucija, ki traja in se nenehno razvija ter bogati, je kos dogmatizmu, daje nove odgovore na nove družbene pojave, stalno razvija nove človeške vrednote. Šele taka revolucija postavlja revolucija vseh generacij.
Dr. TIHIMIR VLAŠKALIČ,
predsednik CK ZK Srbije

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame Frančiške KOCIJAN se iskreno zahvaljujem vsem za izročeno sožalje, OOS TOZD TSP za podarjeni venec, delavcem TOZD TSP – ploskovni oddelek pa za denarno pomoč.

ZVONKA KULOVEC
Z DRUŽINO